

Ο "ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΧΤΗΣ,"

('Ανοιχτό γράμμα στον κ. Χρ.

Θ. Δαρλέξη)

Φίλατε,

Γράφτηκε επιτέλους και μιὰ τίμια κριτική για τὸν «'Αρχισυντάχτη» μου — ἡ κριτική σου στὰ τελευταία «Παναθηναία» (σελ. 168—169).

Ὁ ἀγαπημένος φίλος μου κ. Μιχαηλίδης εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ στείλει τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια κ' ἔτσι τὴν κριτική σου τὴ χάρηκα πρὶν ἀκόμα κυκλοφορήσουν τὰ «Παναθηναία», κ' ἔτσι διαβάζοντάς τηνε θυμήθηκα τὰ λόγια τοῦ μακαρίτη Περικλῆ Γιαννόπουλου γιὰ σένανε :

— Ὁ Δαρλέξης, μούλεγε κάποτε, ἔχει πλάσει ἓνα δικό του ἡθικὸ κόσμον καὶ ζεῖ μέσα σ' αὐτόνε — εἶναι μεσαιωνικὸς ἱππότης, ζώντας μέσα στὸν πύργου του, δλότελα ξένος στὴ σημερινὴ περιουκλωσιά».

Διαβάζοντας τὴν κριτική σου τονὲ θυμήθηκα καὶ τονὲ δικαίωτα τὸν ἀξέχαστο φίλο μας. Τίμια βλέπεις καὶ τίμια κρίνεις καὶ δὲν μπορῶ παρὰ νὰ συχαρῶ τὸ φίλο μου Μιχαηλίδη πὺ ἐμπιστεύτηκε τὴν κριτική γιὰ τὰ θεατρικὰ ἔργα σὲ τέτια τίμια, σὲ τέτια λευκὰ χέρια καὶ σὲ τέτια φωτερὴ καὶ ἀχολη ψυχὴ. Πρέπει νὰ καμαρώνει—καὶ θὰ καμαρώνει δίχως ἄλλο — γιὰ σένανε ὁ διευθυντὴς τῶν «Παναθηναίων», ὅπως καμαρώνω καὶ γὼ γιὰ τὸν «Κριτικὸ τοῦ Νουμά», πὺ ἔχει πεῖ γιὰ δαύτονε ὁ Ψυχάρης πὺς εἶναι «γεμάτες φῶς αἱ κρίσεις του».

Δὲν τὸ θαμάζεις τὸ ἔργο μου. Τὸ ἐναντίο· μιλάς μὲ μεγάλη ἐπιφύλαξη γι' αὐτό· τὸ ἐπικρίνεις· τοῦ καταστρώνεις τὰ ψεγάδια του. Μὰ τί σημαίνουν δλ' αὐτά; Τὴ γνώμη σου λές. Καὶ τὸ ζήτημα εἶναι πὺς τὴ λές τὴ γνώμη σου. Ἡρεμα, τίμια, σοβαρά. Δίχως φιλοσοφικὰς φαμφορονάδες καὶ δίχως πικρόχολη εἰρωνεία. Τὸ ξέρεις πολυκαλὰ πὺς αὐτὰ δὲν ἀποτελοῦν τὴ σοβαρὴ καὶ τίμια κριτικὴ καὶ οὔτε τὰγγίζεις καθόλου. Μιλὰς γιὰ τὸ ἔργο μὲ σεβασμό· σὰ νὰ σέβασαι τὸν ἐργάτη πὺ κοπίασε νὰν τὸ γράψει, σὰ νὰν τοῦ ἀναγνωρίζεις κάτιαν εὐγενικιὰ πρόθεση, κάτιο σκοπὸ ἀνώτερο ἀπὸ τὴ «μόδα» καὶ ἠθικώτερο ἀπὸ τὴν μπακαλοσύνη τῶν ποσοστῶν. Μιλὰς ὅπως πρέπει νὰ μιλάει ἓνας τίμιος κριτικὸς γιὰ ἓναν τίμιο ἐργάτη.

Καὶ ὅμως, οὔτε δημοτικιστὴς εἶσαι, οὔτε στὸ «Νουμά» θυματίστηκες ποτέ. Τὸ ἐναντίο· τὴν «'Ιόνη» σου καὶ τὰλλα σου θεατρικὰ ἔργα τὰ κακομε-

ταχειριστήκαμε καὶ δὲ σὲ χρειαστήκαμε, βλέπεις, γιὰ τὸν ἀγῶνα μας, γιὰ νὰ σὲ ἀνακηρύξουμε καὶ σένα «στύλο» τῆς 'Ιδέας. Ἴσως ἐπειδὴ δὲν εἶσαι δημοτικιστὴς κ' ἐπειδὴ δὲ θυματίστηκες ἀπὸ τὸ «Νουμά», μιλάς — πικρὴ ἀλήθεια! — μὲ τόσο σέβας γιὰ τὸν ἴδρυτή του.

Δὲ βαριέσαι! Τί φελοῦνε τὰ παράπονα; Ἡ ἀγνωμοσύνη, ἡ κακεντρέχεια, ὁ ἐγωϊσμός, ἀκόμα καὶ ἡ λύσσα τοῦ εὐνούχου σὰ βλέπει τὸν ἄλλον νὰ δημιουργεῖ καὶ νὰ χαιρεται τὴς ὁμορφίης τῆς ζήσης, οὔτε λείψανε οὔτε θὰ λείψουν ποτέ, ὅσο βαστάει ἡ ζωὴ. Ὅλ' αὐτὰ ὑπάρχουν καὶ θὰ ὑπάρχουν· καὶ πρέπει νὰ παρηγοριέται κανεὶς σὰ, σκαλιζόντας τὴ στάχτη αὐτὴ τῆς κακίας, ξετροπώνει καὶ μιὰ σπῖθα τιμιότητος.

Δικός σου

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΔΑΧΤΥΛΙΔΙ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ (*)

Ὁ Σωτήρης (σὲ λίγο). Ἄκουμπέτι μάννα δὲ θὰν τὴν τελειόσεις τὴν ἱστορία;

Ἡ Ζαχαρούλα (στὸ Γιανάκη). Νὰν τὴν τελειώσω γυιόκα μου; Σὰς τὴν ἔχω πομένη τόσες φορές· (ὁ Γιανάκης δὲν ἀπαντᾷ). Σήμερις Χριστοῦ ἄλλα ἔπρεπε νὰ ποῦμε.

Ὁ Σωτήρης. Ἐ πέσε ἄλλο μάννα.

Ἡ Ζαχαρούλα (στὸ Γιανάκη σκύδοντας κοντὰ στὸ κεφάλι του). Νὰ πῶ ἄλλο; Ποιὸ νὰ πῶ;

Ὁ Γιανάκης. Ὅποιο θέλεις μάννα. Μονάχα.... (σταματᾷ).

Ἡ Ζαχαρούλα. Τί γυιόκα μου;

Ὁ Γιανάκης. Ἄ θέλεις νὰ μὲ ψερίσεις λιγούλι.

Ἡ Ζαχαρούλα. Μπὰ ἄκου λείει· (τραβιέται κοντὰ στὸ προσκέφαλο καὶ τοῦ χαδέθει τὸ κεφάλι του μὲ τὸ χέρι τῆς).

Ὁ Γιανάκης (ἀναδέδοντας τὸ κορμί του στὸ σκέπασμα). Ἄ μάννα. Τώρα πὺς ὅ,τι θέλεις Χριστογενιάτικο.

Ἡ Ζαχαρούλα (χαηδέδοντάς του καὶ τὸ κεφάλι). Νὰ πῶ τὴ Θειακούλα;

Ὁ Σωτήρης. Ὅχι μάννα καινούργιο νὰ πεῖς· (ἀκούγεται βαθεῖα ἡ καμπάνα τῆς ἐκκλησίας πὺ σημαίνει τὸν ὄθρο τοῦ μεσονυχτιοῦ).

Ἡ Ζαχαρούλα. Ἡ καμπάνα δὲν εἶναι;

(*) Κοίταξε ἀριθ. 480, 481 καὶ 483.